

ЗЕМЛЕДЕЛСКА ЗАЩИТА

За частни обявления се плаща по 21/2 ст. на дума въ последната страница, а на първа по 5 ст. Обявления отъ съдебните пристави се помѣстватъ по особено споразумение

Неплатени писма не се приематъ и необнародвани рѣкописи не се връщатъ, освѣтъ ако сѫ придружени съ пощенска марка.

ЗЕМЛЕДЕЛСКО-ЕКОНОМИЧЕСКИ ВѢСТНИКЪ

Редактира се отъ Редакционенъ Комитетъ.

Отговоренъ редакторъ, членъ отъ Редакционенъ Комитетъ: Янко Ст. Забунговъ.

НЕКРОЛОГЪ

Съ дълбока скърбъ и съкрушено сърцце съобщаваме на роднини, приятели и познаници, че обичний ни синъ

НИКОЛА К. МАЛКОВЪ,

слѣдъ дълго болѣдуване прѣдаде Богу духъ днесъ на 10/X, въ 4 часа сутринята на 2 годишна възраст, като ни остави въ дълбока скърбъ.

Вѣчна ти паметъ обичний ни сине.

Отъ сѣмейството: Малкови.

Гр. Плъвенъ, 10 Октомври 1900 год.

Какво искатъ земледѣлците?

Въ миналия брой на вѣстника си, ние описахме, макаръ и накъсо, историята на нашето сдружаване, причинитъ които сж го създали, а така сжщо отговорихме на всички обвинения, които ни се хвърлятъ отъ разни страни, както и посочихме на повѣдението което трѣбва да държатъ, спорѣдъ насъ, сдруженитъ земледѣлци по отношение разнитъ партии въ насъ. Днесъ, съ настоящата си статия, ще наведемъ самитъ искания на земледѣлцитъ, които, за сега, ще наброимъ въ точки, а въ слѣдующитъ броеве ще ги разгледаме подробно.

Ето самитъ искания:

I. Строго изпълнение на конституцията и на всички дѣйствующи въ страната ни закони, които сж по духа на сжщата, както и справедливото имъ прилагание спрямо данъкоплатцитъ, безъ различие на тѣхнитъ убѣждения, вѣра и народност. Даване подъ сждъ на всѣко правителство, което не управлява по духа на законитъ ни и не съблюдава за тѣхното точно изпълнение.

II Създаване законъ за покровителстванieto на дребната земледѣлска собственостъ. Фактъ не успоримъ е, че нашето земледѣлие е изключително дребно и като

такова, то прѣдставлява купъ прѣимущества прѣдъ едрото, — затова ние земледѣлцитъ се явяваме върли защитници на дребното земледѣлие, което за да се задържи, въ първо врѣме, трѣбва да се земе подъ защитата на самата държава; иначе рискуваме да го загубимъ, а това ще бжде въ вреда и на самата държава.

III. Законъ за челяднитъ (сѣмейни) имоти. Обезземяването на нашитъ селяни, въ последно врѣме, отива така бързо, щото не зематъ ли се на врѣме нуждитъ за това мѣрки, не ще бжде далеко, когато ще бждемъ зрители на печалната картина: болшинството отъ нашитъ селяни, отъ собственици на 50—100—200 декара земя ще останатъ съ голи рѣцѣ и ще търсятъ другъ начинъ за прѣхранванието си. За да се спрѣ това обезземяване, за да прѣдвардимъ отъ централизиранieto на селскитъ имоти въ рѣцѣтъ на загнѣзденитъ въ всѣко село безбожни лихвари и зеленари, нужно е да се създаде единъ законъ, който да признае за недѣлителни и неотчуждаеми отъ собственика — земледѣлецъ всѣко селско стопанство, размѣра на което е достигнжло до 50—60 декара (пространство отъ което може да живѣе едно сѣмейство).

IV. Да се измѣни закона за наслѣдството. У насъ, при дѣленieto на наслѣдени имения, дѣлежа между наслѣдницитъ се извършва така, че цѣлото имение, както и отдѣлнитъ му съставни части, като: ниви, ливади, гори и др. се разпоксватъ на такива дребни парчета, щото именито, често пжти, губи своята икономическа стойностъ и прѣдстава да служи за цѣлѣта, ето защо, за да се отстрани и това зло, нужно е, въ закона за наслѣдството, да се направжтъ извѣстни ограничения както при наслѣдванието на цѣлитъ имения, така и при дѣленieto на отдѣлнитъ му части.

V. Законъ за задължителното сгруппирование (комплексирование) на селскитъ стопанства. Една отъ главнитъ причини, гдѣто у насъ не можжтъ да се направжтъ никакви нововвѣдения въ областта на земледѣлието е тази, че земитъ на нашитъ селяни не сж събрани наедно, а сж разпрѣстнжти изъ цѣлия районъ на селото, а често пжти и въ района на сѣсѣднитъ села, вслѣдствие на което, земледѣлеца не мо-

же да сѣе, каквото иска, а трѣбва да се съобразява съ съсѣда си. Съ въвежданieto на задължителното сгруппирование на земитъ, покрай многото вигоди, постига се и тази, че ржцѣтъ на всѣки земледѣлецъ се развързватъ и той ще може да сѣе това, което иска и което му диктува пазара.

VI. Отмѣняване на десѣтъка, като най-сѣсипателенъ данѣкъ за земледѣлцитъ и врѣменото му замѣняване съ поземления налогъ, който трѣбва да се намали до възможния минимумъ, до гдѣто се въведе катастралния данѣкъ, който е най-справедливия данѣкъ, защото е съразмѣренъ съ приходитъ на данѣкоплатцитъ.

VII. Уничтожение на беглика, като данѣкъ, който пада върху факторитъ на производството, а не върху произведеното и съ това обезсърдчава производителя. Съ прѣмахването на този данѣкъ, ние сме увѣрени, че овцевѣдството значително ще се усили и подобри.

VIII. Да се уравни пжтната повинностъ съразмѣрно съ имотното състояние на земледѣлцитъ. У насъ, плащатъ всички еднаква пжтна повинностъ. Колкото плаща земледѣлеца, толкова плащатъ и търговецъ, и еснафи, и чиновници, и офицери. Това не е справедливо. Би трѣбвало всѣкой да плаща спорѣдъ това, колкото получава. Не е право земледѣлеца, който едва искарва своята прѣхрана да плаща 8 лева пжтна повинностъ, а единъ търговецъ или чиновникъ, които искарватъ съ хиляди да плащатъ сжщо 8 лева. Освѣтъ това, ние вѣрваме, че 1/2-та отъ всичкитъ чиновници и офицери днесъ не плащатъ ни стотинка пжтна повинностъ, защото всѣкой отъ тѣхъ е мѣстенъ по нѣколко пжти въ служението си, а отъ това всѣкой е забъркалъ и общината си, а слѣд. никой го не търси вече и за пжтна повинностъ.

IX. Уничтожението на всички непрями (косвени) данѣци върху прѣдметитъ отъ първа необходимостъ: (солъ, газъ, и др.), а облаганieto съ такива безполезнитъ и комфортни нѣща. Въ случай на нужда, да се прѣдпочитатъ прямитъ, прѣдъ непрямитъ данѣци, за да знае народа какво плаща.

X. Подобрене на земледѣлския ни кредитъ. Нашия земледѣлецъ се нуждае отъ два вида кредитъ: а) *краткосроченъ*, който да бжде ли-

ченъ, ефтенъ и леснодостъпенъ и б) *дългосроченъ*, който може да бжде само хипотекаренъ. При всичко, че у насъ имаме специални кредитни земледѣлски учреждения — земледѣлческитъ касси, то болшинството отъ нашитъ земледѣлци, въ случай на потрѣба отъ заемъ, сж принудени да се обръщатъ къмъ селския лихваринъ, по простата причина, че земледѣлскитъ касси не располагаатъ съ достатѣченъ капиталъ и правението на заема е съпроводено съ значителни разности и формалности. За да се снабди земледѣлеца ни съ потрѣбния кредитъ, нужно е да се създаде:

1) *Земледѣлска банка*, главната операция на която да бжде: даване на пари въ заемъ на земледѣлцитъ срѣщу хипотека и то на срокъ до 30 години; 2) *Създаването на специаленъ законъ*, който да настрѣчва основанието на *взаимно-спомогателнитъ кредитни дружества*, основани върху принципа на солидарната и неограничена отговорностъ. Тѣзи дружества, които ще бжджтъ плодъ отъ частната инициатива, ще снабдяватъ земледѣлцитъ главно съ личенъ и краткосроченъ кредитъ; 3) *Измѣнението на членовѣтъ отъ дѣйствующия „търговски законъ“*, които противодѣйствуватъ на сдружаванието.

Забѣлжка: Земледѣлскитъ касси и за въ бжджще да продължаватъ да вършатъ сжщитъ операции, като въ първо врѣме, снабдяватъ съ нуждия капиталъ взаимноспомогателнитъ дружества, до гдѣто последнитъ си пробиятъ пжтъ между населението.

XI. Привеждане въ извѣстностъ дълговетъ на земледѣлцитъ и исплащанieto имъ по амортизационенъ начинъ. При сегашнитъ голѣми задължения на селенитъ прѣдъ лихваритъ, каквито кредитни учреждения да създаваме, нѣма да постигнжтъ цѣлѣта си, защото земледѣлеца ще земе отъ банката, касата или дружеството пари въ заемъ, не за нѣкакви производителни цѣли, отъ които да очаква да получи нѣкакъвъ доходъ, а да се исплаща прѣдъ лихваря. Разбира се, че при такива условия, колкото и да е отговорящъ направения заемъ нѣма да помогне ни най малко на земледѣлеца; ето защо, прѣди да се прѣдприеме каквото и да е по отношение къмъ кредита, трѣбва прѣдвар-

рително да се приведътъ въ извѣсностъ задълженията на селянитѣ къмъ лихваритѣ и отъ тѣхъ да се признайтъ за истински дългове само тия, които сж справедливи и законни; а всички дългове, произходящи отъ незаконни лихви, както и по други експлоататорски способи да се отхвърлятъ. За исплащанieto на така установенитѣ дългове, държавата да направи заемъ срѣщу гаранцията на всички земледѣлци, който да се исплати по амортизационенъ начинъ отъ сжщитѣ за извѣстно число години.

XII Реорганизиране на селскитѣ ни стопанства. Знаено е, че нашия земледѣлецъ продължава да използва земята по сжщия начинъ, както сж е използвалъ и неговитѣ дѣди и прѣдци, безъ да знае, че промѣненитѣ икономически условия му налагатъ и промѣна въ начина на стопанствуванието; тази несъобразителностъ на нашия земледѣлецъ съ икономическитѣ условия, е една отъ доста главнитѣ причини за неговото несносно положение. Въ другитѣ европейски държави, като Германия, Белгия, Холандия и др. дребното земледѣлие успѣва и върви наравно съ едрото, даже и на много мѣста и по-добрѣ, защото тамъ се стопанствува различно въ едрото и дребното стопанство; така напр.: едриятъ земледѣлецъ сѣе житни растения, защото искатъ повече машинна обработка, а дребниятъ—сѣе търговски растения и тѣмъ подобни, които пъкъ искатъ повече рѣчна работа, която може да имъ даде съ най-голъма згода дребниятъ собственикъ. У насъ, ако искаме да задържимъ дребнитѣ собственици, ако искаме да ги поставимъ така, че да могатъ да устояватъ въ конкуренционната борба съ едритѣ трѣбна да се промѣни досегашниятъ начинъ на стопанствуванието и да се замѣни съ такъвъ, който е най-отговарящъ на сжществующитѣ у насъ почвени, климатически и икономически условия. За прокарванieto на тази промѣна трѣбва: 1) Да се отвори понѣ въ всѣка околуя по едно образцово стопанство, което така да се нареди, че да служи за истински образецъ на земледѣлца ни; 2) Създаванетоъ

въ всѣки окръгъ на нисши училища по земледѣлието и клоноветѣ му, съобразно главния поминѣкъ на земледѣлцитѣ. Въ тѣзи училища да се приематъ синоветѣ на селянитѣ, слѣдъ свършването на първоначалното училище, които, слѣдъ завръщанieto си дома, да започнатъ да стопанствуватъ така, както сж видѣли въ училището; 3) Да се откриятъ *дължноститѣ земледѣлски учители* за всѣка околия, като имъ се повѣри да събиратъ свѣдения по земл. статистика, да участвуватъ въ комисийтѣ по оцѣняванетоъ загубитѣ отъ градобитнината и да държатъ скаски по земледѣлието и клоноветѣ му; 4) Да се разрѣши на общинитѣ да *откриватъ доизпителни земледѣлски училища* при основнитѣ училища; 5) *Изменение на закона* за военитѣ ремонтни депа и курсоветѣ при тѣхъ и 6) *Да се назначатъ ижтующи учители* по нѣкой специални култури или отрасли, като: по хмела, тютюня, овощарството, млѣкарството, пчеларството и др. и то спорѣдъ нуждитѣ по единъ или нѣколко въ страната.

XIII. Реорганизиранieto на сжществующитѣ три земледѣлски училища. За да бждатъ нагласени земледѣлскитѣ ни училища, спорѣдъ нуждитѣ на страната ни, трѣбва: едното отъ тѣхъ да остане въ пълната смисълъ на думата срѣдно землед. училище съ 4 год. курсъ, съ най-добъръ персоналъ и пособия, а останалитѣ двѣ — да се прѣобърнатъ въ практически, както сж биле прѣди 1889 год.

XIV. Създаване на земледѣлски съвѣтъ въ София, въ който да влизатъ 20—30 души учени и практики земледѣлци. Този съвѣтъ, който ще има постояненъ съставъ, ще разгледва всички мероприятия по земледѣлието и клоноветѣ му. Постоянния му съставъ ще проучва работитѣ прѣзъ годината и ще ги прѣдставлява на разглеждане и одобрение на съвѣта. Рѣшенията на съвѣта ще се прѣдставляватъ на М-ра на Т-та и З-то, а този послѣдния ще ги внася на разглеждане въ камарата.

XV. Коренна реорганизация на М ството на Т-та и З то, като най-важно учреждение въ страната ни и изчистванетоъ му отъ всички не-

способни чиновници. Даванieto му достатѣчни срѣдства, необходими за правилното му функциониране.

XVI. Да се отпускатъ всѣка година достатѣчно срѣдства на Министерството на Т-та и З-то за устрояването на земледѣлски изложения въ разни райони, като се гледа, щото въ ено и сжщо мѣсто да не ставатъ такива по рано отъ 5 години.

XVII. Откриванieto на една земледѣлска испитателна станция. Кждѣто прѣдварително да се правятъ опити съ всички новооткрити работи по земледѣлието и слѣдъ като се види тѣхната практичностъ и приспособимотъ къмъ нашето земледѣлие, чакъ тогава да се прѣпорѣчатъ на заемедѣлцитѣ. Въ тази станция така сжщо ще се контролиратъ разни сѣмена и др. земледѣлски продукти; ще се анализирагъ разни почви; ще се опрѣдѣлятъ неприятелитѣ и болеститѣ на растенията, както и ще се прѣдприематъ разни срѣдства противъ тѣхъ и тѣзи отъ тѣхъ, които се укажатъ практични ще се прѣпорѣчатъ на земледѣлцитѣ.

XVIII. Да се настоява за отварянieto на Австрийския пазаръ за нашия добитѣкъ, като се усили санитарната служба; въ противенъ случай да се обяви митническа война. Сжщо да се стори и по отношението на други държави. Съ осжществлението на тази мѣрка, значително ще се повлияе за повдиганieto на скотовѣдството ни, което не се намира на по горно стѣпало отъ земледѣлието ни.

XIX. Законъ за задължителното държавно застрахуване на добитѣкъ, като прѣдварително се направятъ строги проучвания, така че, риска да отговаря на застрахователната премия, която ще плащатъ застрахователитѣ.

XX. Измѣнение и допълнение закона за застрахуването на земнитѣ произведения срѣщу градобитнина. Петъ годишното приложение на този законъ, ни убѣди въ печалната истина, че застрахователната премия, която плащатъ земледѣлцитѣ (5% върху поземления данѣкъ) е недостатѣчна да се исплатятъ всички констатирани поврѣди, за това трѣбва прѣдварително да се направятъ строги изуча-

ния и възъ основа на тѣхъ да се опрѣдѣли застрахователната премия спорѣдъ мѣстноститѣ и отдѣлнитѣ култури. Само слѣдъ прокарванieto на тѣзи измѣнения въ въпросния законъ, земледѣлцитѣ ще почувствуватъ, че иматъ подсигурени посѣви противъ градъ.

XXI. Изработване законъ за земледѣлскитѣ ратаи и слуги.

XXII. Законъ за покровителствуванието на земледѣлскитѣ здружавания отъ всѣкакъвъ родъ, каквито сж: употребителнитѣ дружества, дружествата за общо продаване на земледѣлскитѣ произведения и много др.

XXIII. Подпомаганie съ кредитъ всички лозари, които искатъ да си подновяватъ лозята чрѣзъ американски лози. Извѣстно е, че у насъ лозарството донася единъ годишенъ доходъ отъ около 130 милиона лева на България. Но този поминѣкъ почва да загива поради появяванетоъ на филлоксерта. Нуждни сж сериозни мѣрки. Една отъ тѣзи е тѣзи, която ние излагаме въ точка XXIII, това което е направено вече въ Австрия, Унгария и другадѣ.

XXIV. Подпомаганie за подобренieto на всички дребни клонове на поминѣка като овощарство, пчеларство, копринарство и др. съобразно мѣстнитѣ условия.

Това до тукъ сж исканията на земледѣлцитѣ; за това тѣ се здружаватъ, за това ще работятъ и за това тѣ вѣчно ще викатъ. Ако искатъ управницитѣ нека ни разберѣтъ; а ако не разберѣтъ, то толкова по злѣ за тѣхъ.

По участъта на свършившитѣ нашитѣ срѣдни землед. училища.

Ние сме писали вече и другъ пжтъ, че нашитѣ училищни власти избѣгватъ да назначаватъ за народни учители свършившитѣ срѣднитѣ ни земледѣлски училища. За причина на това тѣ сж прѣдставяли до сега недостатѣчната педагогическа подготовка, която земледѣлскитѣ училища даватъ на своитѣ възпитаници. Но до послѣдната година, много малко сж били случайтѣ, да оставатъ, земледѣлскитѣ възпитаници безъ учителско мѣсто. Обаче, настоящата година сме свидѣтели на съвѣмъ грозни факти. Единъ твърдѣ голѣмъ процентъ отъ тазгодешнитѣ и по-стари свършивши земледѣлски училище сж останали безъ работа, и то сега вече по двѣ причини: поради слабата педагогическа подготовка и по партизански

ПОДЛИСТНИКЪ.

„Гласъ изъ Земледѣлската Срѣда“

Съобщава А. Ст. С-ски

Бѣше прѣзъ едва прѣкрасна Юлска нощъ. Азъ се отправихъ по шосето отъ селото В. за града П. Другари немощехъ да си намѣря за пжтъ а пъкъ работата ми въ града бѣ неотложима. Но и защо ми бѣха другари, когато любимата сжтнина—Луната, почна да ме прѣдружава още отъ прѣградитѣ на селото? Тя отправяше снопъ лжици върху менъ, които острожно ме канвирахъ изъ пжтъ, а така сжщо хвърлѣше на хиляди крачки прѣдъ мене тоже по цѣли дузини снопчета, които озарявахъ, и най-дрѣбнитѣ прѣдмети и които съставлявахъ авангардния ми кружокъ. Всичко утихнало, всичко заспаало и всичко почива, а азъ бързамъ да прѣмѣра прострѣното прѣдъ менъ пространство. И като че тази тишина, туй уединение усилваше бързината на краката ми: азъ чувствухъ, че тѣ неволно се подхвърляхъ на напредъ, като всячески се стремѣхъ по вече и по-вече да се отдалечатъ единъ отъ другъ. Ала и мозака не бѣше въ покой: той безъ да ще даваше просторъ на своитѣ си подчинени, а особено на фантазията. Тя изолирана отъ всѣкакви смущения, силно раздразнена отъ омайната художествена гледка, която се образуваше отъ лунно озаряващитѣ прѣдмети—сблѣдваше множество възвишени прѣлѣсти: раздвигваше мозаичната мрѣжа, вътѣкваше се въ мѣждитѣ ѣ, плъзгаше се, тласкаше се, до като успѣеше да изхвърли нѣкое приятно впечатление, окастрюваше го отъ всѣкакви гра-

павини, които бяхъ разваляли хармонията, обличаше го въ свѣтли краски, поставяше го въ романтични рамки и тикаше цѣли душевни организми къмъ наслаждение, къмъ вѣсело настроение.

И наистина, колко приятно пжтешествие и какви добри впечатления! Безъ да пжтъ, азъ си спомняхъ откъслеци отъ часове и минути, прѣзъ които сѣмъ прѣкарвахъ тихо, спокойно и вѣсело, безъ да искамъ, прѣдъ менъ величествено се изпрѣчвахъ купъ удовольствия, купъ приятности, които ме карахъ да забравя всички мжнотии и всѣкакви горчивини по настоящемъ. Да, впечатленията се възобновилахъ, фантазията градеше и кръвта още по силно течеше.

Но този моментъ на душевна наслада бѣ само минутенъ. Тѣзи щастливи минути, тѣзи приятни възпомѣнания, тази пѣстра и бѣлестяща картина, която се сътворяваше отъ развивающата фантазия — се развиваше о сигнала, който излизаше отъ стѣненията, отъ охканята на окръжаващата ме срѣда и то гасъ у менъ се явяваше душевно смущение, мрачно и недоволно положение. Азъ си спомнихъ изтезанията народни; спомнихъ си за страдающитѣ земледѣлци въ затворитѣ, спомнихъ си за избититѣ по митингитѣ, спомнихъ си за тѣхнитѣ сѣмейства, — спомняхъ си, а тѣзи възпомѣнания заблуждахъ всички приятности и навличахъ купъ горчивини. Да, прѣдъ менъ се иллюстрирахъ всички събития въ настоящата кървава епоха и неволно си задавахъ въпроса: какъ тѣй въ началото на XX вѣкъ, когато науката прави чудесия, да сжествува такъвъ варваризмъ, такъвъ грубъ и първобитенъ инстинктъ?

Такива мрачни картини развивахъ ми-

сълъта, когато слухътъ бѣ раздразненъ отъ нѣкакъвъ си звукъ. Азъ си по-повдигахъ глава, поразглѣдахъ наоколо си и що да видя—прѣдъ менъ върви още единъ апостолъ (пѣшеходецъ). Увлеченъ въ размишленията си, азъ го не забѣлѣвахъ по-отдалечъ и чакъ, когато звукътъ отъ сжлжкитѣ му почна да се забѣлѣзва, азъ го съвѣрхъ. Доближихъ се вече до него, а той продължаваше пътя си, като че ме не забѣлѣваше въротно и него го занимаваше нѣкоя подобна мисълъ.

— Добра стига, приятелю. Му казахъ азъ.

— Добра стига, достъ. За гдѣ ще тѣглишъ?

— За въ града, бай колю, а ти?

— Ти ли си даскале! Хай зло да те не види макаръ, немогъ ца те позная. Ами за що тѣй апостолската, защо си не опазари нѣкой конь, или жатишъ гологанитѣ. Е то било разгледа за насъ—и азъ отивамъ за града.

— Разгледа е, но вижъ колко си направилъ трудъ да ме повикашъ, даже и сега се спотаиваше, като нѣкой плѣхъ — прѣструвашъ се, че ме не виждашъ.

— Абе наистина видѣхъ по-отрано, ама знаяхъ ли те кой си; гледамъ панталонлия, но на кого минава прѣзъ ума, че това е пущия му даскалъ. Мисля си—той е или нѣкой правителственъ шпионенъ, или стражаръ по десятъка, или пъкъ нѣкой сиромашъ испадналъ Германецъ. Даже като те забѣлѣвахъ отъ начало, мислѣхъ да се отбия въ храс талацитѣ за да си заминеешъ, защото, недай Господи, видѣло ме е нѣкое либералче, съобщило е на кмѣта и ето, че той изпраща шайката и да ме примаже нѣгдѣ. Тия работи нали знаешъ, че отъ както дойдохъ на властъ, човѣкъ то се казва, несмѣе и поужда да отиде! Па и ти се бѣше нѣщо раз-

кахърилъ, та се не обаждаше. За какво толкова се бѣ прѣнесалъ, да ти не потхвахъ гимийтѣ, или прѣсмѣташе половината на стотѣхъ колко е?

— И азъ мислѣхъ, бай Колю, по тѣзи работи, дѣто се разговаряхъ миналий пжтъ.

— Хайте остави тия работи, нима не стига дѣто ний се трѣвожимъ, ами и вий да се създаватъ съклетъ.

— Защо да се не трѣвожа, нима менъ не боли сърцето, както боли васъ, земледѣлцитѣ? Нима вий като оголѣте, та азъ ще сѣмъ облеченъ?

— Така е наистина, но все е друго да изпитавашъ мжкитѣ, когато ти гори кжщата и да изпитавашъ такива, когато гори на съвѣдѣтъ ти.

— Не е така, бай Колю, особено на учителитѣ, защото тѣ сж най-близо до васъ и защото и тѣ изпитаватъ мжкитѣ, които ги вий изпитавате и тѣ страдатъ, както вий, туй поле не си ли забѣлѣвалъ до сега? Не съглеждашъ ли по вѣстанцитѣ колко протести има отъ тѣхъ противъ десятъка и противъ правителственитѣ произволи? Не чувашъ ли колко души сж изхвърлени на улицата и защо е това?

— Да, зная д-ле, че много души пострадаха и много учителски дружества вземахъ участие въ протеститѣ, но не и всички; ето това тукъ (въ гр. П.) напр. не си издаде никакъ гласъ, при всичко, че нѣкой отъ членоветѣ му сж искали да протестиратъ!

— Е, та то не общо правило за всички учители, нима всичкитѣ земледѣлци се състѣпихъ за интереситѣ си? Както между селянитѣ, тѣя и между учителитѣ има стракопѣлаювци.

сображения. Ние знаеме окръжни, околийски училищни инспектори, които не са обръщали никакво внимание на заявленията на земледелците, като при това им са казвали: вие не искате да ставате учители, ами станете земледелци, за да бунтувате населението против десетъка, против законите и против правителството. Значи, тук е явно преследването на учителите — земледелци, защото много от тях са бунтували населението против десетъка, па се има страх да го бунтуват и пръв идущите години.

Като е тъй, т. е. като стоиме пред факта, че свършилите наши сръбни земледелски училища стоят без работа, какво трябва да се прави? Трябва ли да стоиме хладнокръвни пред това явление и да не вземаме никакви мерки за поправяне на влохото? Нима трябва само да произвеждаме хората, пакъ после макаръ тѣ и за нищо да не послужават? Намъ се чини, че е непростително да се показваме индиферентни предъ съществуването на такава злочина. Ще се съгласи всеки вървене — че ще бъде грѣхота да се харчатъ съ стотици хиляди левове за поддържане на земледелски училища, когато тѣ ще пущатъ хора нещастни, бездѣлници, неимѣюща възможност да използуватъ своите знания за економическото подобрене на ближните си и на самите тѣхъ. И самите свършиши чувствуватъ глупавото свое положение при такива обстоятелства и затова си пълно право казватъ: хиляди пѣти е било по-добре да сме си останали неврѣжи хора, та да си бѣдемъ прости работници и да не се мъчимъ душевно, както днесъ, отколкото да имаме много знания и да не можеме ни най-малко да си послужиме съ тѣхъ — за прѣдначертаната имъ цѣль.

Прочее, необходимо нужно е да се дири цѣра на тая болка.

А кой е той?

1) Прѣди всичко, трѣбва добръ да се помисли имената на разнитъ окръжни и околийски училищни инспектори, които по партизански съображения не назначаватъ свършилите земледѣлско училища за сръбни учители, та единъ денъ, да имъ се отплати съ сжната монета, съ която тѣ заплащатъ днесъ на своите противници. На тая болка другъ цѣръ — при днешните условия у насъ — нѣма.

2) Следъ това, министерството на Търговията и Земледѣлието трѣбва да се погрижи за участъта на ония свършиши, които не се приематъ за народни учители само поради слабата имъ педагогическа подготовка. Щомъ единъ пѣти Министерството е приело тия хора въ земледѣлските училища, безъ тѣ да иматъ земя, за да се заложи отпослѣ за земледѣлие, трѣбва да имъ осигури учителското мѣсто, тъй като то ги е принаило да постигнатъ въ земледѣлските училища само съ съществуването на педагогията въ тия училища. Както Министерството на Просвѣщеніето се грижи да настави по-напредъ своите педагози и имъ наизисти, така сжщо и Министерството на Търговията и Земледѣлието е длъжно да се грижа за настаняване на своите земледѣлци. Днесъ стоятъ сума земледѣлци

безъ работа, и грѣхътъ за тѣхното страдание пада само върху Министерството на Търговията и Земледѣлието, което не се е погрижило за участъта имъ. До сега не са вземали никакви мерки за поправяне на това зло.

3. Най-послѣ, за коренното уличтожение на въпросното зло е твърдѣ належаще днесъ една коренна реорганизация на земледѣлските училища, щомъ — както е било до сега — свършилите земледѣлско училища нѣматъ *опредѣлено и целособразно* мѣсто въ народното училище, не е трѣбвало земледѣлските училища да произвеждатъ хора за учители — земледѣлци, а е било по-добро да се нагласятъ тия училища за произвеждане само чисти земледѣлци. Искане ли пѣкъ да дѣйствуваме и чрезъ народното училище и неговия учител за подобрене на земледѣлието, трѣбва на нагласе това училище съобразно съ тия цѣли, а освѣнъ това да наредимъ и земледѣлските училища по такъвъ начинъ, щото да произвеждатъ хора и добри земледѣлци, и добри педагози. Ето днесъ напр., новиятъ законопроектъ за народното Просвѣщение прѣдвизва да се прѣподава земледѣлието и въ народните основни училища, да се нагласятъ класните училища да приготвяватъ учениците за практическия животъ (значи, въ селата и съ изучаване на селско-стопанските науки), да се отворятъ допълнителни земледѣлски отдѣления, курсове и пр. къмъ основното училище; и за всички тия случаи, че се изискватъ учители и добри педагози, и добри земледѣлци. Ние никога нѣма да се съгласимъ да се възложатъ на народния учител всички тия работи защото тѣ нѣма основателна подготовка по земледѣлието. А такава никога не може да се даде на свършилите педагогическо училище само съ единъ или два двумѣсечни курсове при земледѣлските училища и пр. Да върваме, че въ 2—3 мѣсеца е възможно да се изучи селското стопанство, за да се научатъ земледѣлците, е повече отъ абсурдъ. Впрочемъ, по тия въпроси читателътъ е ималъ случай да чуе мнѣнието на редакцията въ специални за тая цѣль статии, затова е излишно да повтаряме още единъ пѣти нашето мнѣние.

Застраховане на земледѣлските капитали.

(Продължение).

За оцѣненіето на загубите при акционерните и при повечето взаимнозастрахователни дружества се постѣва по следущия начинъ: Най-напредъ се онита едно спогодавление върху оцѣната между прѣдставителя на дружеството и пострадалия. Не се ли постигне никакъвъ резултатъ, тогава отъ двѣте страни се назначаватъ въщи лица, които се събиратъ и опрѣдѣлятъ загубите. Ако и тѣзи не се съгласятъ, тогава се назначава арбитръ, който да разрѣши спора.

При повечето взаимнозастрахователни дружества е, прѣдвидено въ устава, въ случай, че землет. произведението не пострадатъ напълно отъ градобитието, да се спадатъ она частъ отъ оцѣната, която би могла да да се получи отпослѣ отъ растението. Така

сжщо, при повечето застрахователни дружества, разпоските по оцѣната на загубите падатъ за мѣтка на подсиуренитѣ, за това се спадатъ въ проценти отъ следущите се обезщетения. Тѣзи разходи, при нѣкои дружества, възлизатъ до 5%, когато не се иска назначеніето на арбитри и 7.5—10%, при назначеніето на такива, въ случай на равногласие.

Освѣнъ помѣнатитѣ два вида застрахователни дружества въ Южна-Германия се е въвѣло задължителното държавно застраховане сръщу градобитиената. Огдѣлни области отъ Бавария и Вюртембергъ актиятѣ често били тѣхъ, тъй щото бива акционерните дружества тамъ, или не приематъ никакво застраховане, или пѣкъ прѣдлагатъ такива високи премии, които не се приематъ отъ земледѣлците. По тѣзи причини, въ Бавария, съ законъ отъ 13 Февруарий 1884 год., е основано едно взаимнозастрахователно дружество, което, обаче, не е задължително. Това дружество е получило при основаването си 1 милионъ марки и всѣка година по 40,000 марки субсидия отъ държавата. Всѣки земледѣлецъ е свободенъ да бѣде, или да не бѣде членъ въ това дружество. Дружеството се ръководи отъ държавата. Прѣмийтѣ сж опрѣдѣлени и не се взематъ допълнително такива. Баварското дружество е помогнало значително на земледѣлците; това се доказва и отъ обстоятелството, че числото на членовете, които сж влизали въ дружеството, постоянно сж се увеличавали. Така напр.

въ 1884 год. сж били	7,375
" 1885 "	13,386
" 1886 "	22,597
" 1887 "	28,499
" 1888 "	29,470
" 1895 "	91,951
" 1898 "	116,560

Премийтѣ, които сж плащали земледѣлците въ периода отъ 1884—1888 год., сж били 1.18% и 1.28% отъ подсиуренитѣ суми.

Въ Австро-Унгария прѣвъ 1893 год. е имало 14 частни застрахователни дружества (отъ които 9 сж акционерни), които сж застраховали единъ капиталъ отъ около 582 милиона кропи (1 кропъ = 1.10 л.). Отъ премий се взематъ около 12.7 милиона кропи, а за обезщетения се плащатъ около 6.28 милиона кропи. Всичките дружества по-рано сж имали загуби, а за сега тѣ сж добри.

Въ Франция има 3 акционерни и 17 взаимнозастрахователни дружества, които иматъ сравнително ограничена дѣятелност.

Въ Италия има 12 дружества, които прѣвъ 1892 год. сж имали 6.7 мил. франка премий сръщу 4.5 мил. франка обезщетения.

Въ Англия — три и въ Русия само едно взаимнозастрахователно въ Москва.

Отъ горѣприведенитѣ данни ясно се вижда, че нито въ една държава не е установено кой видъ застрахователни институти сж за прѣпочитаніе, тъй като и единитѣ и другитѣ си иматъ своитѣ добри и лоши страни. Слѣдователно, застрахователните институти сръщу градобитиената сж се развивали спорѣдъ мѣстните условия въ другитѣ европейски държави.

За да се помогне и на нашия земледѣлецъ сръщу градобитиената, която причинява извънредно голѣми поврѣди, г. нѣ Ив. Ев. Гешевъ, прѣвъ 1895 год. внесе въ камарата единъ законопроектъ за застрахованіе земнитѣ произведениа отъ градобитиената и то взаимно между всичките земледѣлци и при това задължително. Този институтъ се оставаше да се ръководи отъ правителството. Законопроектъ се прие отъ народното събрание и започна да се прилага отъ 1896 год. насамъ. Като премий земледѣлците бѣхъ задължени да плащатъ по 5% върху поземелния налогъ, а държавата, отъ друга страна, се задължаваше да внася всѣка година въ бюджета една сума отъ 500,000 лева, като субсидия за фонда на градобитиената. Така щото, годишния фондъ е 900,000 л. (5% върху поземелния налогъ) и 500,000 субсидия — около 1,400,000 лева.

Ако погледнемъ какви сж били загубитѣ отъ градобитиената отъ въвежданіето на задължителното застрахованіе до сега, ние ще намеримъ следущитѣ цифри:

Прѣвъ 1896 год.	2,442,374 л.
" 1897 "	1,561,132 "
" 1898 "	8,481,057 " и
" 1899 "	2,200,000 "

Всичко за 4 год. 14,687,562 лева. Или сръбно за една година — 3,671,890 л. загуби, когато бюрото е исплатило обезщетения всичко за 4 години 5,586,866 л. Отъ това ясно се вижда, че обезщетенията не сж плащани изцѣло, спорѣдъ опрѣдѣленитѣ загуби, а винаги съ едно намаление и то както следва:

Прѣвъ 1896 г. е плат. 56% отъ дѣйств. заг.	
" 1897 " " " 87 " " " "	
" 1898 " " " 15 " " " "	
" 1899 " " " 43 " " " "	

Причината на това не е била никоя друга, освѣнъ недостатъчността на фонда, който се прибира отъ сравнително малки премии и голѣмитѣ поврѣди отъ градобитиената.

Плащаніето на така осжидни обезщетения още отъ началото и то всѣка година и не въ срокъ, какъто закона прѣдвизва, а съ нѣколко мѣсеци по-късно, накарало много отъ земледѣлците да негодуватъ и да сжѣтатъ, че по-добре е да нѣма застрахованіе, отколкото то да бѣде такова.

Петъ години се изминахъ вече откакто този законъ се прилага въ практика. Прѣвъ този периодъ се видѣхъ всички грѣшки и недостатѣци на закона, така щото дѣже е вече тѣ да се исправятъ. Сжщата потребност се е почувствувала и отъ самото бюро за градобитиената, по която причина ръководителитѣ на сжщото сж подали единъ отличенъ докладъ до министъра на Търговията и Земледѣлието, въ който прѣдлагатъ извѣстни реформи (този докладъ е печатанъ въ брой 170 отъ Държав. вѣстникъ, 1900 г.) Понеже ние мислимъ за прѣдложимъ такива реформи, то не можемъ отъ да не разгледаме този докладъ, както и статията на г. Ив. Саранова „Нашето застрахованіе на земнитѣ произведениа отъ градобитиената“, печатани въ книга 6, год. IV на списанието на Икономическото Дружество въ София, въ която се прѣдлагатъ подобни реформи. (Слѣдва)

— Така е да Е какво мислѣше за тия работи?

— Какво ли мислѣхъ, чудѣхъ се какъ слѣдъ толкова мисловѣ, слѣдъ толкова протести, слѣдъ такава ожесточена борба — извѣднѣжъ духоветѣ да млъкнатъ. Отъ какъ се мина Петровъ денъ и бурята като че ли утихна, — изглежда, че всичко е трѣгнало по старому; даже и вѣстницитѣ замлъкнахъ, като че тази усиlena и отчаяна борба ги свършено умори.

— Пепелъ ти на езика, дѣле! Какво по твоему, какво уморяване има? Така се прѣдставяла само на жсогидитѣ типове около в. „Нар. Права“, която отъ врѣме на врѣме изпращатъ по нѣкоя надмѣйна осмивка по адресъ на противниците си. И наистина, ако сжди човѣкъ по говореніето, по плупоститѣ на този вѣстникъ, че повѣрва, че всичко е потушено, че всичко е угаснало, и че станалитѣ смутове, сж само врѣмѣнни, а слѣдователно и нетрайни; ала ако се измъкне пѣзъ тази заблуждающа сфера, ако попадне въ оная грамадна сръбда, дѣто блѣсна зарята за самоотбрана, ще се увѣри, дѣле, въ самата дѣйствителностъ — че какво помрачаване не е станало. И, че туй що изглежда е само на гледъ такова, т. е. само външната проява е заблудна, а въжт рѣшнителността, въ сжщността има пѣщо, което се заражда, което се съживява и което има силно напръжение, а туй напръжение всѣ по-вече и по-вече се усилява и единъ денъ съ набухването си то ще бѣде въ сила съвършено да потѣче причинителитѣ си, ако, разбира се, не му се даде просторъ то свободно да се развива.

— Още съ зачекването на този въпросъ, бай Колю почна да изгуби първоначалната

си сжсѣна физиономия и колкото по-вече се увеличаваше въ разговора си, толкова той се разпалваше, толкова образътъ му ставаше по-мраченъ, защото грубата дѣйствителностъ, горчивата истина, ясно се рисувахъ прѣдъ него и му не позволявахъ въздържано и съ спокоенъ духъ да изрази туй що знае, туй що го мъчи.

— Да, — почна развѣнчувано той — бурята прѣстана, за да изригне вулкана; протеститѣ спрѣхъ, за да се замѣнятъ съ сѣ пѣщо по друго, нѣщо по радикално, нѣщо прочее, което да може единъ пѣтъ за винаги да даде съгласително отпоръ на туй що го души, на туй що го тѣжи.

Само една банда слѣпци, която случайно и за позоръ на 19 вѣкъ, взема въ рѣцѣтѣ си сждинитѣ на единъ цѣлъ народъ, само тѣзи хора, казвамъ, не сж въ състояние да съзратъ този явенъ процесъ, който става прѣдъ тѣхните носове. И колко жално, а сжщеврѣменно и смѣшно става на човѣкъ, дѣле, като гледа какъ тѣ се стремятъ по единъ комически и най-безобразенъ начинъ да изоначаватъ самата дѣйствителностъ, самата истина, която блѣсва съ всичките си подробности прѣдъ око на зрителя.

Отъ всички кжгове на България звучи грѣмливий гласъ на народа, а либералната хайка съ една най-нахална безочливостъ излиза да опровергава този очивитъ фактъ; отъ най-важнитѣ крайща се чува викътъ — реформи и реформи искаме въ системата на държавното управление, а хората, които иматъ регулатора на туй нѣщо въ рѣцѣтѣ си, се спотайватъ между стѣнитѣ на кабинетитѣ си; отъ най-отдалеченитѣ селца и градоветѣ се явяватъ протести противъ на-

стоящата гибелна дѣлѣчна стетема, а властующитѣ по единъ безсраженъ начинъ излизатъ чрезъ букучния си парцалъ „Н. Пр.“ да доказватъ съ измислени протести, съ фалшиви имена, че народа е съ тѣхъ, че той одобрявалъ фаталитѣ имъ подвизи! Да, отъ всѣкой българинъ се произнася фразата: „долу тиранитѣ, подъ сждъ прѣстѣпницитѣ“, а поджсѣнитѣ прѣдъ общественото мѣние се рипареска воинственостъ и съ Донъ-Кихотовъ куражъ се изпрѣчватъ съ оржие въ ръка прѣдъ любима-та народна свобода и искатъ да я задушатъ.

О, тиранитѣ! О, глупци неразбрани! Нима не съзираете, че туй що се заражда е творение на цѣлъ единъ народъ? Нима не помните гибелнитѣ послѣдствия отъ подобни исторически събития, въ които десетската ръка иска да спрѣ течението което се неспира? И нима не знаете че „туй що негасне, не се гаси“?! . . . Или искате да станете Неронові послѣдователи? . . .

О, тежко ви и горко тогазъ, алодѣйци!

Мислете, че този народъ, когото тѣй вандалски малтретирате, е способенъ да ви даде истинската оцѣнка, а слѣдователно и съответствующата награда; мислете, че тая животворна искра, която се заражда въ земледѣлската сръбда, е продуктъ отъ аномални обстоятелства, за която аномалностъ българския народъ, съ пълно право, посочва на цѣлата пасмина политически нули, които сж способствали за туй, а най-вече на васъ г-да либерали, които въ стрѣмленіето си да напълнитѣ по-скоро собствени-тѣ си гущи, ускорихте нейното поиявяване, а като такава, т. е. като искра на която зародишѣтъ и издѣналь подъ влияніето на

силенъ натискъ, нече съмѣнне, че ще бѣде и по парлива, особено за нейнитѣ активни причинители. Мислете, че тази дѣсница, която прѣдизвикахте да се издигне и послѣ изпрѣжихте оржието сръщу нея, не е ни най-малко парализирана; тя ако спрѣ врѣмѣнно своитѣ замахвания, то не е отъ страхъ на вашата варварщина, отъ вашитѣ тигри и мечки, а отъ благоразуміето, отъ съзнанието на нейнитѣ притежатели. Тѣ съзнахъ, че е унизително за потомците Крумови и Симеонови да проливатъ кръвта си заради разгледеността на една повиліяла тѣлпа — изроди отъ тѣхното плѣме; тѣ съзнахъ, че е недостойтелно отъ тѣхна страна и грѣшно за сжщата имъ чест да даватъ жертви за прѣмахването на личности, които нѣматъ никаква „самостойностъ“, които сж изгубили всички хвактерующи качества на хора отъ настоящия вѣкъ, тѣ съзнахъ прочее, че въ този мраченъ приракъ, въ туй историческо събитие иматъ нагѣса обстоятелства, причини, фактори и пр., на които за отстраненіето сж необходими по-здрави лостове, по-енергиченъ замахъ, по-голѣма осторожность, или на кратко — по-радикални сръдства. Да, тѣ съзнахъ и много нѣщо още узнахъ

но но грабете сега, тиранитѣ, грабете, правете и за послѣ мислете, защото туй „но“, като натѣгне товара, като се прѣпѣлни чашата, като се прѣтоваратъ колата — ще стане и на „охъ“, и тогазъ гледката притѣнява, кръвта бликва, косата настрѣхва, юмрукитѣ притрѣперватъ, разсѣпка се ограничава и тогазъ тежко за тиранитѣ, горко за причинителитѣ!!! (Слѣдва)

Положението на цѣлосѣтното житно тържище.

(Репортът от Парижката кѣща на жита Louis Dreyfus & Cie, до Министерството на Търговията и Земледелието).

Сега е вече настъпил моментът, въ който вѣсто надѣжди и страхова ний можемъ да посочимъ положителните резултати отъ цѣлосѣтната реколта. Благодарение на точните и опрѣдѣлени свѣдения на клоновѣт отъ нашата търговска кѣща, които клонове се намиратъ въ всичките държави по винасятъ и изнасятъ жита, ний можемъ сега съ положителност да се произнесемъ за реколтата на всѣка държава и да направимъ заключенията си по всемирното производство прѣвъ 1900 г. и прѣдстоящата житна търговия. Общата реколта на житата прѣвъ 1900 г. трѣбва да се сѣмта като по-долна отъ срѣдната. Някоя страна не може да се похвали съ блѣстящи резултати, а нѣкой отъ тѣхъ сѣ имали повече или помалко неплодородие. Освѣтъ въ Франция, Италия и Испания, неплодородие има и въ Русия, а отчасти и въ Ромѣния. За това ако се взематъ въ внимание, само произведенитъ количества, то трѣбва ли да се расчита на едно чувствително подобрѣние въ цѣнитъ на житата? Освѣтъ постоянния факторъ, който повишава цѣнитъ на житата, а именно митническите прѣпятствия, има и други елементи, които уравнивяватъ до известна степенъ резултата отъ недоимѣка на реколтата въ нѣкои страни. Тѣзи елементи сѣ слѣду ющитъ: първо сѣществуванието въ Франция на единъ значителенъ запасъ отъ старитъ жита, остатѣтъ отъ послѣднитъ двѣ плодородни години; второ, неплодородието въ Русия е прѣстанало да бѣде изворъ за безпокойствие за вносната търговия; и трето, аржентинската република, която редовно прѣдлага и испраша прѣвъ м. Януарий своята все повече и повече значителна реколта. Тази нова страна, която прѣди нѣколко години не играеше никаква роля въ житната търговия, сега попълня, тѣй да се каже, интервала между европейските реколти и онѣзи на Сѣединенитъ Щати и Индия.

Трѣбва да уопѣиеме, че голѣмитъ реколти на житата, що се получаватъ една слѣдъ друга, въ разстояние само на нѣколко мѣсеца, поддържатъ, при постоянното очакване на непосредствено прѣдстоящата реколта, надѣждитъ на търговията и консумацията и за това винаги прѣпятствуватъ на качеството на цѣнитъ. Ето въ кратко свѣдѣнията що ни доставихъ клоновѣт на нашата търговска кѣща:

Франция. Реколтата на житата е отъ около 15 милиони хектолитри по малка отъ срѣдната, но недостигатъ се уравнивяватъ отъ единъ почти еднакъвъ запасъ отъ старитъ жита. Недостатъчна е сѣщо така и реколтата на овеса, вносътъ на който ще трѣбва значително да се увеличи, сравнително съ обикновенния вносъ.

Алжиръ и Тунисъ. Реколтата е срѣд на житото и на овеса, недостатъчна на ечемика.

Германия. Добра срѣдняя реколта на всички видове жита.

Англия. Тагдошната реколта стои малко по долу отъ срѣдната.

Белгия и Холандия. Срѣдняя реколта.

Италия. Реколтата е слаба, както за твърдитъ така и за мекиитъ жита. Срѣдния вносъ е отъ 12 милиони хектолитри, а тая година той ще бѣде вѣроятно двойно по голѣмъ. Отъ всичките европейски държави Италия е най-неблагоприятствуваната.

Испания. Реколтата е общава мѣго, но е дала по-малко. Резултатътъ е по-доленъ отъ срѣденъ за житата и за фуражнитъ зърна;

Русия. И този пътъ тази страна има не до тѣмъ добра реколта. Юго-источний райони, който е испиталъ едно извѣрдно неплодородие лани, не по малко е пострадалъ и тая година; пшеницата не е дала тѣмъ и половинъ реколта, а маслосадинитъ зърна, ечемикъ и овесъ почти нищо не сѣ дали. Другитъ райони на тази грамадна империя сѣ имали по вече или по малко благоприятна реколта, но изобщо резултатътъ е далечъ отъ да бѣде тѣй блѣскавъ, както по-рано се показваше.

Руското земледѣлие особено въ Кавказъ, е намѣрило едно значително възнаграждение въ получената тая година цѣна на лѣненото сѣме. По никой начинъ руското земледѣлие не може да се оплаква, че то сѣ такава нѣстойчивостъ се е завело за културата на едно сѣме, което е толкова необходимо за индустрията. Цѣната на лѣненото сѣме, която е била въ Русия въ началото на сезона 140 рубл. пуда (сѣдмоставката на корабъ за износъ), сега се е подигнала до 190 рубл., на която височина тя вѣроятно ще се задържи. Руския земледѣлецъ, слѣдователно получава тая година за лѣненото сѣме почти двойна цѣна отъ нормалната.

Ромѣния. Тази страна се намира сега въ по-добро положение отъ колкото лани. Но колкото голѣми надѣжди внушаваше изгледа на нейната реколта, толкова по голѣмо разочарование настѣпи въ послѣдствѣе. Само за сѣбената отъ Навета и Рѣницата, резултатътъ се е указалъ 50% по-малкъ, отъ колкото се очакваше. Вѣсто 250000 тона зърна, получи се само половината и това намаление прѣдставлява загуба не по малко отъ 30 милиона франка. Сѣщо така не сѣ оправдани надѣждитъ, макаръ че въ по-малка степенъ, житата и другитъ сортове зърна.

България. Слѣдъ нѣколко неплодородни години, България ще може да вземе участие въ международната търговия. За сѣжаление е обаче, че качеството на нейната пшеница и ржжъ се е указала не до тѣмъ добра.

Сѣединенитъ Щати. Плодородието на житата е по-долно отъ срѣдното, на-кото и въ Франция, единъ значителенъ запасъ отъ житата на миналата година ще покрие не достига. Кукуруза ще даде единъ срѣденъ резултатъ; неговата реколта скоро ще бѣде привѣршена.

Источна Индия. Достатъчнитъ дѣждове сѣ обезпечили реколтитъ които ставатъ прѣвъ Мартъ. Гладътъ, слѣдователно, ще се прѣкрати. Индия вече е продала нѣколко партиди жита за Европа (които ще се испратятъ прѣвъ м. м. Априлий и Май) на при това тя взима голѣмо участие въ сѣблжитъ съ маслосадинитъ сѣменъ.

Австралия. Реколтата, която се извършва прѣвъ Януарий, общава да бѣде срѣдняя.

Аржентинската република. Житата и лѣна изгледа да дадѣтъ прѣвсходна реколта. Нашитъ клонове въ Аржентина ни съобщаватъ за едно безприхѣрно плодородие, ако до края на Декемврий, врѣмето на жетвата—метеорологическите условия останатъ благоприятни. Сега вече може да сѣмта, че опасността отъ скакалцитъ е заминала.

Парижъ, 1 Октомврий 1900 год., н. ст

ПОЛЕЗНИ СЪВѢТИ.

Трѣбва ли да се дои въ врѣме на кърменито?

У насъ е обичай, прѣди да се захване да се дои дава се кърмата на добичето и тогава се започва съ доенито, като оправдаватъ тази погрѣшка съ това, че въ такъвъ случай добичето „пускало“ млѣкото си; когато опититъ е доказалъ тѣмъ обратното. Знае се, че най-много млѣкото се отдѣля тогава, когато животното, което доимъ, се намира въ пълно спокойствие; знае се така сѣщо, че съ колкото и голѣмо внимание да кърмимъ добитѣтъ, никога не може да се запази послѣдния въ пълно спокойствие, защото добитѣтъ се дразни единъ другъ прѣвъ всичкото врѣме до гдѣто ядѣ ярмата, а отъ друга страна, лицето което дои, вѣлѣдствие на това неспокойно стое-ние на добитѣтъ, вика, а често пѣтъ го и бие, а всичко това влияе много лоше за отдѣлянето на млѣкото. Ето защо, всѣка стопанка, която иска да нади повече млѣко, трѣбва да дои млѣчния си добитѣтъ, когато той се намира въ пълно душевно спокойствие, това врѣме е винаги слѣдъ доброто накърмване; затова всѣкой пътъ нахрани и накърми добитѣтъ и чакъ тогава започни съ доенито.

Храна за домашнитъ птици. Отъ опититъ, които биле правени въ много чужди стопанства се доказало, че когато домашнитъ птици биле хранени съ храна разредена съ отсѣжтанено (сѣтъ) млѣко, тѣ носели много яйца, развивали се бързо, затѣстывали много скоро и мѣсото имъ било особено вкусно. Млѣкото съ което, разрѣждаме храната, трѣбва да бѣде сладко, защото киселото млѣко птицитъ не обичатъ.

Есенно садение на дървѣта. Най-доброто врѣме за садението на овощни и други видове дървѣта е прѣвъ есенята, когато започватъ да падатъ листата и да се спрѣ течението на сокътъ. Есенното садение се прѣдпочита прѣвъ пролѣтното, защото по саденото дървѣ прѣвъ есенята се по-лесно прихваща и прѣвъ слѣдующата година расте много по буйно, защото образува си коренчѣта още отъ есенята. Особено у насъ, гдѣто пролѣтъта бива въ повечето години топла и суха, трѣбва всѣкога да се прѣдпочита есенното посаждане.

Черупки отъ яйца. У насъ черупките отъ яйца се захвърлятъ на буклука, защото се не знае тѣхната стойностъ като храна. Сѣмѣти или сѣчукани на прахъ и примѣсени къмъ храната на младия добитѣтъ (кончѣта или телѣта) дѣйствуватъ много добръ върху развитието скелата (кокалитъ) на младитъ животни.

ХРОНИКА.

По военното положение. Почти всички вѣстници се изредихъ, включително и официоза и съобщихъ, че още по-милата срѣда Миристерския Сѣвътъ постановилъ да се вдигне военното положение въ оръжиятъ: Русенски, Разградски, Варненски, Шуменски и Търновски. Едновременно Министерския Сѣвътъ постановилъ да се свика и Народното Сѣбрание на редовна сессия на 15 т. м. Ние внимателно слѣдимъ Държавния вѣстникъ, обаче и до днесъ не сме срѣщнали нуждитъ за това укази. Чудно наистина!

Учитѣ се, че учителя отъ Садовското земледѣлско училище г. К. Шаровъ, който има 2 год. учителска практика билъ назначенъ за управител на чифлика въ Борушъ, гдѣто щѣло да се открие нисше земледѣлско училище; на негово мѣсто билъ назначенъ за врѣмененъ учителъ г. Бобевъ, който на-скоро се бе завърхлъ отъ командировката си въ странство. Чудно ни е само това, защото г. Бобевъ не подложихъ на испитъ, когато гласи и самия законъ и тогава да го назначатъ за степенуванъ учителъ?

Ние, до колкото знаемъ закона за „земледѣлското учение“ не допуска назначението на врѣменни учители, за това нѣмаше какво, освѣтъ да се обявеше конкурсъ за това учителско мѣсто, на който конкурсъ г. Бобевъ има правото да се яви, защото прѣтежава и изискуемото се образование и практика и слѣдъ издържанието му да се назнача за III степенуванъ учителъ. Така ако бѣ поспѣшно М ството, нѣмаше кой нито дума да каже противъ.

Монополи. Съ цѣлъ да увеличи държавнитъ приходи, правителството готвило проектъ за въвеждане монополи на солта, спирта, газѣта и кибрита.—Спасява се България отъ финансова катастрофа! Нали ужъ десѣтъка бѣше спасителното ердѣство?

КАКВО СТАВА ВЪ ЧУЖДИНА?

Германия. Въ Германия сега е на мода даванетоъ подъ сѣдъ за убида на царя. Въ Дюселдорфъ, единъ глухо-нѣмъ е осѣденъ на 4 мѣсеца затворъ. Редактора на „Цукунфтъ“ е осѣденъ сѣщо на 6 мѣсеца затворъ, т. е. на 6 мѣсечна пенсия. Царяца Фридриха — майката на Императоръ Вилхелмъ тежко болна.

Въ Берлинъ тѣзи дни има война на котки. Причината на това рѣдко явление се състои въ това, че правителството е поръчало за источно азиатскитъ си войски 10,000 кожуси отъ котки, 10,000 чивта ржавици отъ кошпски кожи и 10,000 чивта обувки отъ котешки и агнешки кожи.

Голѣма катастрофа по желѣзницата въ Хайделбергъ, 7 мъртви и 70 ранени хора.

И нашитъ пиятъ, но Мюнхенци надминаватъ. Приемѣтнато е, че въ 14 дневно празнувание прѣвъ Октомврий въ гр. Мюнхенъ е испито 22,000 хектолитри бира, и това е равно на 2,200,000 литри и то само вътрѣ въ 14 дни.

Австро-Унгария. Говори се за свикването на единъ конгресъ отъ всички държави, който ще се занимае само съ мѣрки противъ анархиститъ. Не се знае само дали по този конгресъ ще стане дума и за Англия, която покори по единъ анархистически начинъ единъ малкъ но храбръ народъ.

Будапешенското общинско управление изхвърля прѣподаването на Немския езикъ отъ всички основни училища.

Китай. Работитъ не върхитъ добръ.

Въ Южний Китай се усѣща голѣмо движение. Тогава когато Китайския императоръ дава заповѣди за наказани прѣдводителитъ на Боксеритъ, принцъ Туанъ—най-големия тѣхенъ водителъ, се намира въ вѣтрѣшно стѣта на Китай и подбужда къмъ въстание. Неговото отстранение изглежда да е било фалшиво.

Европейскитъ войски въ Пекингъ страдатъ отъ тифусъ. Генералъ Валдересе, който иска да бѣде въ Пекингъ, а въ сѣщностъ още е въ Тиензинъ, е ималъ на 13 Октомврий смогра на войскитъ. Тѣ сега се състоитъ отъ 1500 Англичани съ генерала Камбелъ, 2000 Германци съ генерала Кетлеръ и 1500 Французи съ генерала Бедъ. Вижда се, че нѣма ни Русси, ни Японци, ни Американци. Послѣднитъ се теглятъ навадъ. Най-хитритъ сѣ Русситъ; тѣ си взематъ тихо Манджурия, а оставятъ другитъ да се прѣжатъ сами, които мѣжду впрочемъ сѣ и скарани вече.

Англия. Вижда се, че съ Трансвалдъ още не е свършено. Генералъ Робертъ, който бѣше телеграфиралъ, че ще се връща въ Англия, отложило това си пѣтувание по лесно обясними причини. Той пакъ съобщава за нѣкакви загуби отъ Буритъ.

КНИЖНИНА.

Капиталътъ на Карла Маркса, отъ Габриелъ Девилъ, прѣведъ отъ френски Г. Бакаловъ въ Варна. Цѣна 2 лева.

Изложение за състоянието на Шуменското окръжие прѣвъ 1899 и 1900 год. отъ г. В. Н. Кожухаровъ, Шуменски окр. Управителъ.

Срѣдства за повдигане на овощарството у насъ, отъ Д. Гюлеметовъ — въ Плѣвенъ. Цѣна 25 ст. Слѣдъ като посочва автора въ увода си главнитъ причини за неуспѣха на нашето овощарство, прѣпорѣчва слѣдующитъ подобрѣтелни мѣрки: 1) Да се увеличи държавнитъ расадиници и да се съдѣйствува за развитието на частната инициатива; 2) Правителството или всѣко окръжие да си назначи по единъ пѣтующъ градинарь, който да се грижи за повдигането на овощарството въ повѣренния районъ; като основе овощна градина, расадиникъ, рѣководи училищната градина, устройва курсове по сезоннитъ работи по градинарството и пр.; 3) Да се отворятъ окръжни или общински градинарски училища отъ благотворителни заведения, дружества или държавата.

Брошурката на г. Гюлеметова заслужава да се прочете отъ всѣки, който се интересува отъ народния ни поминѣкъ.

ИЗЛѢЗЕ ОТЪ ПЕЧАТЪ новата брошурка:

„ГЛАСЪ КЪМЪ БЪЛГАРСКИТЪ ЗЕМЛЕДѢЛЦИ“

цѣна 25 стотинки. Отнесѣте се до Д. Драгиевъ, въ Ст. Загора.

Обявление.

Търси се теченъ и чистъ медъ отъ тази година. За спора-зумение до земледѣлското Бюро и Агентура на г. К. Илиевъ въ Плѣвенъ. Офертитъ да бѣдѣтъ придружени съ мостра не по-малко отъ 1 килограмъ.

ЗЕМЛЕДѢЛСКО БЮРО

—НА—

Н. КОРМАНОВЪ ВЪ ГР. РУСЕ.

Доставлява всички видове земледѣлски оръдия и машини, както и разни инструменти по: винарството, овощарството, лозарството, скотовѣдството и пр.

Бюрото е готово да достави синъ камѣтъ още прѣвъ зимата, или рано на пролѣтъ, при най-умерени цѣни, на всички дружества, или общини, които искатъ по-рано да се подсегу-ръжатъ съ подобенъ материялъ.